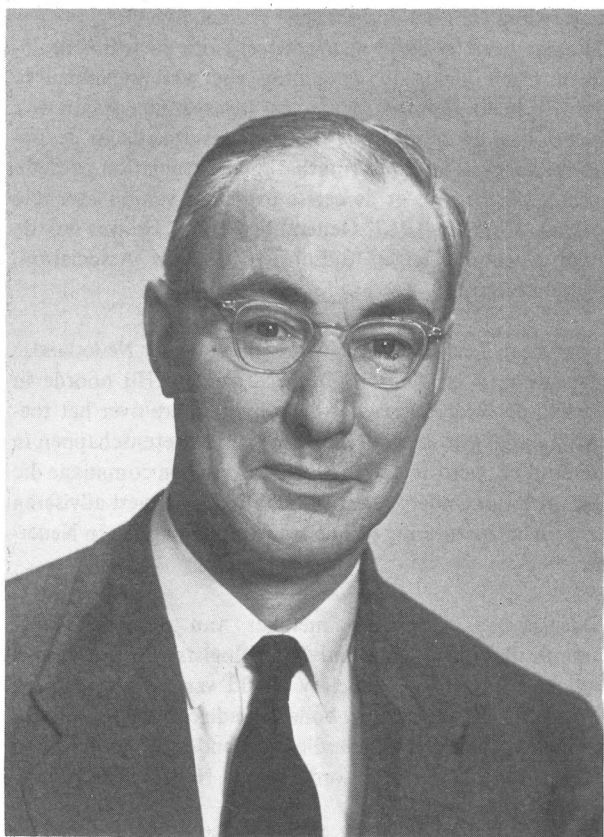

IN MEMORIAM
PROF. DR. D.J. DOEGLAS
 14 sept. 1905 – 2 jan. 1974

Op 2 januari 1974 overleed te Wageningen Dirk Jacobus Doeglas, geboren te Haarlem op 14 september 1905.

Doeglas studeerde geologie, aanvankelijk te Amsterdam, later te Leiden, waar hij zijn studie in 1930 afsloot met een proefschrift "Die Geologie des Monte San Giorgio und des Val Mara"; promotor was Prof. Dr. B.G. Escher.

Na een studie van de Ostracoden van Noordoost-Borneo ontwikkelde hij al spoedig zijn belangstelling voor de sedimentologie. In 1930 trad hij in dienst van een sediment-petrografisch laboratorium van Dr. C.H. Edelman, dat na diens benoeming tot hoogleraar in Wageningen in 1933 overging naar de Bataafsche Petroleum Maatschappij. Van 1933 tot 1946 werkte hij als chef van dit laboratorium in dienst

van deze maatschappij. Samen met Edelman ontwikkelde hij de zware mineralen-analyse, vooral in verband met het belang daarvan voor het onderzoek van de stratigrafische en regionale verspreiding van sedimenten. Edelman en Doeglas introduceerden daarbij het begrip van de sediment-petrologische provincie.

In die periode verschenen er naast een aantal publicaties samen met Edelman een groot aantal interne rapporten over analyses van sedimentmonsters uit gebieden in de Verenigde Staten, Midden- en Zuid-Amerika alsmede Trinidad, het voormalig Nederlands Oost-Indië en Nederland. Hij maakte studiereizen naar Trinidad en de Verenigde Staten van Noord-Amerika en ontwierp daarna, in maart 1936, een nieuw onderzoekprogramma voor de Bataafsche Petroleum Maatschappij. Samen met Edelman toonde hij aan dat met behulp van zware mineralen-analyses in sedimentpakketten ook de geschiedenis van de geologische ontwikkelingen in het achterland op de voet kon worden gevolgd. Opheffingen en aanvangen van nieuwe erosiecycli, stroomonthoofdingen en dergelijke bleken de oorzaak van de steeds wisselende mineraalgeenschappen in verticale secties. De vooral in Amerikaanse kringen naar voren gebrachte invloed van intrastratal solution, waardoor als gevolg van oplossing de minst resistente mineralen zouden verdwijnen, bleek zwaar overdreven.

In de oorlog kreeg hij grote belangstelling voor de korrelgroottesamenstelling van sedimenten en de verklaring daarvan in verband met het sedimentatiemilieu. Samen met Brezesinkska Smithuysen ontwikkelde hij een grafische methode waarbij de korrelgroottekenmerken voor diverse sedimentatiemilieus zich naar de vorm van de curve lieten onderscheiden.

Hij deelde de inzichten van Amerikaanse onderzoekers zoals Krumbein en anderen niet, die de sedimenten voldoende meenden te kunnen karakteriseren op basis van een drie- of viertal statistische parameters. Doeglas was van mening dat alleen de gehele korrelgrootteverdeling de noodzakelijke informatie kon verschaffen. Dit onderwerp heeft hem tot zijn dood toe bezig gehouden. De discussie met collegae in binnen- en buitenland over dit onderwerp gaat tot op heden door en heeft hem grote bekendheid gegeven. Een van zijn laatste publicaties (1971), waarin hij teruggaat naar de door

P. Niggli voor de oorlog gehanteerde classificatie van sedimenten, bevat een voorstel voor een beschrijving van een sediment, waarbij het gemengde karakter van de meeste afzettingen niet verloren gaat. Die beschrijving is door zijn betrekkelijke eenvoud ook voor computerverwerking te gebruiken. Daarmee verzoent hij de aanvankelijke behoefte van Amerikaanse onderzoekers die veelal met de Wentworth- of phi-schaal werken met zijn visie dat zoveel mogelijk beschikbare informatie over de korrelgrootte-verdeling bij de milieukarakterisering gebruikt moet worden. Volgens deze methode kon Doeglas sedimenten zelfs met eenvoudige indices classificeren.

In september 1946 werd Doeglas benoemd tot lector in de "Aardkunde, delfstofkunde en gesteentenleer" aan de Landbouwhogeschool te Wageningen. Begin 1955 werd hij namens het Utrechts Universiteitsfonds benoemd tot Bijzonder hoogleraar in de Sedimentologie. Vooral zijn benoeming in Utrecht, waar Doeglas de eerste leerstoel in de Sedimentologie in den lande bekleedde, was een bekroning van zijn veelzijdige activiteit op het gebied van deze wetenschap. Nog in hetzelfde jaar werd zijn lectoraat in Wageningen omgezet in een hoogleraarschap.

In het studiejaar 1949-1950 gaf hij als visiting professor colleges in de sedimentologie en historische geologie aan de Louisiana State University in Baton Rouge, U.S.A.; tevens vond hij daar de gelegenheid rivier- en delta-afzettingen van de Mississippi te bestuderen.

In 1951 ging hij op verzoek van de Food and Agricultural Organization voor een jaar naar Indonesië om te Bogor de mineralogische afdeling van het Bodemkundig Instituut te reorganiseren en nieuw personeel op te leiden.

Op verzoek van vele bodemkundigen droeg hij met zijn specifieke kennis van mineraalgezelschappen en korrelgrootte-karakteristieken bij tot de in ontwikkeling zijnde classificatie van bodems.

Zijn bijzonder hoogleraarschap te Utrecht richtte zijn aandacht ook op het onderzoek van structuren in sedimentcomplexen.

Mede gestimuleerd door zijn Amerikaanse ervaringen ontwikkelde hij daar met medewerking van zijn studenten het structurele onderzoek van sedimentaire formaties. Behalve op een nauwkeurige structurele analyse legde hij vooral de nadruk op een duidelijke grafische weergave van de waarnemin-

gen van samenhangende structurelementen in de opeenvolgende lagen van een sedimentaire afzetting.

Deze "graphic logs" waren mede bedoeld om de waarnemer te dwingen een systematische, objectieve en zo volledig mogelijke beschrijving van het laagcomplex grafisch vast te leggen en kwamen ten dele in de plaats van de toen gebruikelijke ellenlange, niet gestandaardiseerde beschrijvingen.

In 1960 wordt hij andermaal uitgenodigd om in het kader van een Distinguished Lecture Tour gedurende 4 maanden in de Verenigde Staten gastcolleges te verzorgen.

Naast zijn wetenschappelijke kwaliteiten had hij ook veel belangstelling voor organisatorische vragen.

Doeglas heeft er altijd naar gestreefd om de sedimentologie een eigen plaats in de geologische wetenschappen te geven. Hij heeft zich met name zeer ingespannen om dit ook internationaal te bevorderen, hetgeen resulteerde in de oprichting van wat nu is de International Association of Sedimentologists. Hij was er de eerste president van en later vele jaren, van 1960 tot 1967, General Secretary. Hij was ook de promotor van het eigen tijdschrift voor die Association, "Sedimentology".

Daarnaast heeft de gang van zaken in de Nederlandse geologenwereld hem niet onberoerd gelaten. Hij hoorde in 1966 tot de ondertekenaars van een circulaire over het toekomstig onderwijs en onderzoek in de aardwetenschappen in Nederland en werd in 1970 voorzitter van een commissie die de Minister van Onderwijs en Wetenschappen moest adviseren over de herstructurering van de aardwetenschappen in Nederland.

Doeglas was honorary member van de Society of Economic Paleontologists and Mineralogists, Fellow van de American Mineralogical Society en lid van vele binnen- en buitenlandse geologische en bodemkundige verenigingen. Bij zijn emeritaat werden zijn verdiensten onderstreept door zijn benoeming tot ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw.

Met het heengaan van D.J. Doeglas verliest de Nederlandse geologenwereld een van zijn eerste allround sedimentologen. Bovendien verloren velen een zeer gewaardeerde leermeester, een goede raadsman of een welkome verzoener van standpunten die te ver uiteen waren geraakt.

Wageningen, 28 februari 1974

D.J.G. Nota
L. van der Plas